

τρίλιον. 2) Γίνονται γρομπούλια 2δ, τὸ ὅπ. βλ., "Ηπ. Συνών. κομπιζώ. 3) Γεμίζει τὸ σῶμα γρομπούλια ἐξοιδήματα, ὀγκίδια Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.) Σάμ.: Γροπούλιασε τὸ κράς τση ἀπὸν τὰ πάχια Κίσ. 4) Μεταβ., σχηματίζω διὰ τῶν χειρῶν σφαιρίδια ἀπὸ εὐμάλακτον ὕλην, π.χ. κηρὸν κ.τ.δ. "Ηπ.

γρομπούλιασμα τό, Πελοπν. (Κυνουρ.) γροπούλιασμα Κρήτ. (Κίσ.) γρομπουλίασμα "Ηπ. (Πωγών. κ.ά.) Πελοπν. (Κορινθ. κ.ά.) γουρμπουλίασμα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γρομπούλιζω.

Θρόμβωσις, συσφαίρωσις ἐνθ' ἄν. : Αὐτὸ τοῦ γουρμπουλί-
ασμα δὲ μ' ἀρέσ' Στερελλ. (Αἰτωλ.) Δέ θεωρεῖ τὸ γροπού-
λιασμα τοῦ στρωμάτου του παρὰ βάνει μουσαφίρηδες νὰ
θέσουνε; (= νὰ κατακλιθεῖν) Κρήτ. (Κίσ.)

γρομπουλιαστός ἐπίθ. ἐνιχ. γρομπουλιαστός Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.) γρομπουλιαστός Πελοπν. (Βερεστ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γρομπούλιζω

Πλήρης θρόμβων ἢ κόμβων ἢ βώλων κ.τ.δ. ἐνθ' ἄν. :
Πῆρε καμπόση ζάχαρη κι εἶν' οὕλη γρομπουλιαστή Πε-
λοπν. (Βερεστ.) Ἐτοῦτο νὰ τὸ γρομπουλιαστὸ γλυκὸ θὰ κε-
ράσῃ; Κρήτ. (Κίσ.)

γρομπουλίζω ἐνιχ. γρομπουλίζω "Ηπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γρομπούλι.

Γρομπούλιζω 1, τὸ ὅπ. βλ.

γρομπουλίτσι τό, ἀμάρτ. γρουμπ'λίτσ' "Ηπ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γρομπούλι ὡς ὑποκορ.

Μικρὸ γρομπούλι 2, τὸ ὅπ. βλ.: Νό μ' ἔνα γρου-
μπ'λίτσ' τυρὶ νὰ προσφάω τὸ ψωμί μ'! (νό μ' = δός μου).

γρομπουλὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. γρουμπ'λὸς "Ηπ. (Ἑλληνικ. Κουκούλ. Πλατανούσ.) Στερελλ. (Τριχων.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γρόμπος, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ γροῦμπος,
καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -οὐλός.

1) Ὁμοιάζων μὲ γρομπούλι, σφαιροειδής, στρογ-
γύλος "Ηπ. (Ἑλληνικ. Πλατανούσ.) Στερελλ. (Τριχων.):
Φέρε μ' τὴν τσαρτσαρούλα τ' γρουμπ'λή (τσαρτσάρα =
εἶδος μπουκαλιού τῆς ρακῆς) Ἑλληνικ. 2) Μεταφ., ἐπὶ
ἀνθρώπου, εὐτραφὴς τὸ σῶμα μὲ λεπτοὺς πόδας ἢ κοντόχον-
τρος κ.τ.δ. "Ηπ. (Ἑλληνικ. Κουκούλ.): Εἶδεις πῶς εἶναι
γρουμπ'λὸς οὐ γαμπρός τ'ς Βασιλικῆς; Κουκούλ. Γίνηκε
ἔνα γρουμπ'λὸ πιδί Ἑλληνικ. Συνών. γρόμπος 2β.
β) Στρογγυλοπρόσωπος "Ηπ. (Πλατανούσ.)

γρομπουλούλης ἐπίθ. ἀμάρτ. Θηλ. γρουμπ'λούλα
"Ηπ. (Ἑλληνικ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γρομπουλός ὡς ὑποκορ.

Γρομπουλός 2, τὸ ὅπ. βλ.

γρομπουλωτός ἐπίθ. ἐνιχ. γρομπουλωτός Κρήτ. (Κίσ.)
γρομπουλωτός "Ηπ. (Πωγών. Χιμάρ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γρομπούλι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ωτός.

Ὁμοιάζων μὲ γρομπούλι, σφαιροειδής, στρογγύλος
ἐνθ' ἄν. : Δὲν εἶναι γρομπουλωτό, εἶναι πλακουδερό "Ηπ.
(Χιμάρ.) Τὸ φαδὸ κάνει γρομπουλωτὰ σχέδια Κρήτ. (Κίσ.)

Κάνε τα γρομπουλωτὰ τὰ κουλλουράκια νὰ μὴ βλατσώσουνε
(= γίνουν πλακουδερά).

γροπάδα ἡ, Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.) ἀγροπάδα Κρήτ. (Κυδων.)

Ἀγνώστου ἐτύμου. Πιθανῶς ἐκ συμφυρ. τῶν ἐπιθ. ἀγρι-
ωπός καὶ ὕγρος καὶ προσθήκης τῆς παραγωγ. καταλ.
-άδα.

Ραγδαία βροχὴ βραχείας διαρκείας αἰφνιδίως ἐκσπῶσα,
καταιγὶς ἐνθ' ἄν. : Εἴχαμε σήμερο τὸ πρωτὶ μιὰ γροπάδα
Κρήτ. Μ' ἐπίασε μιὰ γροπάδα 'ς τὴ στράτα καὶ γίνηκα
σουρουδι (= μούσκεμα) αὐτόθι. Συνών. μπόρα.

γροπαδιάρης ἐπίθ. Κρήτ. (Κίσ. Κυδων.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γροπάδα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ιάρης.

Ἐπὶ καιροῦ, κατὰ τὸν ὅποιον αἰφνιδίως ἐκσπῶν διαδοχι-
κῶς βροχαὶ μικρῆς διαρκείας: Ἐτσὰ γροπαδιάρης ἀπὸ
'ναὶ ὁφέτος ὁ καιρός, ἀνάθεμα καὶ θὰ βάλωμε ἐλιές μέσα Κίσ.
Σὰ δὲ γροπαδιάρη μοῦ φαίνεται ὁ καιρός σήμερο αὐτόθι.

γρόσα ἡ, "Ηπ. (Ἰωάνν. Κουκούλ.) Κρήτ. — Λεξ.
Δημητρ. γκρόσσα Χίος — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. grossa = δώδεκα δωδεκάδες μικρῶν
ἐμπορευμάτων.

Ποσότης δώδεκα δωδεκάδων πραγμάτων "Ηπ. (Ἰωάνν.
Κουκούλ.) Κρήτ. Χίος — Λεξ. Δημητρ.: Φέρε μου μιὰ γρό-
σα κουβιά Κρήτ. Τοὺν παράγγειλα νὰ μ' φέρ' μιὰ γρόσα
βιλόνια ἀπὸν τὰ μικρὰ Κουκούλ. Τρεῖς γκρόσες μαντήλια -
σπίρτα Λεξ. Δημητρ.

γροσάκι τό, Ἀντίπαξ. Παξ. — Κ. Σκόκος, Διηγ., 8
γροσάκι Μακεδ. (Μοσχοπόταμ.) Σάμ. (Μυτιλην.)

Ἐκ τοῦ οὐς. γρόσι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άκι.

Μικρὸ γρόσι, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ. ἄν. : Ὁ τὰ πιδιά δίναντι
γροσάκια (ἐνν. στὰ παιδιὰ πού ἔλεγαν τὰ κάλαντα) Σάμ.
(Μυτιλην.) Ἀδὰς ἔρχονταν ἢ γαμπρός 'ς σπίτι τ'ς νύφ'ς
μαζὶ μὲ τοῦ σ'μπιθιριό, πέταγι ἔνα ρόδου πάνου 'ς τὴ σκιπὴ,
πού 'χι μέσα γροσάκια κι μυτιλίγια (=μεταλίγια = ὑποδι-
αίρεσις τῆς τουρκικῆς λίρας) Μακεδ. (Μοσχοπόταμ.) || Ἀσμ.

Μ' ἔνα μεταλίκι | γιόμισα γροσάκια,

τά 'φαγα, τὰ γλέντησα | μὲ τὰ κοριτσάκια

Ἀντίπαξ. Παξ.

γροσάρα ἡ, Κύπρ. Σύμ. — Α. Παπαδιαμάντ., Τὰ
μετὰ θάνατ., 55 γροσάρα Θάσ.

Ἐκ τοῦ οὐς. γρόσι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άρα.

1) Νόμισμα ἀξίας ἐνὸς γροσίου Κύπρ. Σύμ. — Α. Παπα-
διαμάντ., ἐνθ' ἄν. : Ποίτημ.

Μίαν γροσάρα τὰ πούλῳ | τοῦντα τραγούδια πού λαλῶ
Κύπρ. 2) Νόμισμα χάλκινον, τὸ ὅποιον ἐκοπτεν ἐκάστη ἐκ-
κλησία τῆς Θάσου καὶ ἀντεπροσώπευε τὸν εἰς χεῖρας τῆς
χρυσὸν Θάσ. 3) Μετων., ὁ ἀνόητος Σύμ. : Ὁ ἀξάεργός
σου εἶναι σ - σου μιὰ γροσάρα!

γροσαριά ἡ, Ἰων. (Σμύρν.) Μῆλ. Σίφν.

Ἐκ τοῦ οὐς. γροσάρα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ιάρ.

Ἡ γυνὴ ἢ ἔχουσα ἀξίαν πολλῶν γροσίων, ἢ πολῦτιμος
ἐνθ' ἄν.: Γνωμ.

Εἶναι καὶ μάννες γροσαριές, εἶναι καὶ πέντε 'ς τ' ἄσπρο, εἶναι καὶ ἄλλες μερικὲς π' ἀξίζουν ἓνα κάστρο (ἐπὶ τῆς διαβαθμίσεως τῆς ἀξίας τῆς μάννας) Σίφν.

Ἔχει καὶ μάννες γροσαριές, ἔχει καὶ τρεῖς 'ς τὸ γρόσι (συνών. μετ' τὸ προηγούμεν.) Ἴων. (Σμύρν.)

γροσάρικος ἐπίθ. Πελοπν. (Ἀναβρυτ.) — Ἐφημ. Ἑλλην. Γεωργ. I, 83 γροσά'ρος Θράκ. (Σηλυβρ.) γρουσά'ρους Λέσβ. Μακεδ. (Βόιον).

Ἐκ τοῦ οὗς. γροσά'ρα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ικος.

1) Ὁ ἀξίας ἐνὸς γροσίου Θράκ. (Σηλυβρ.) Λέσβ. Μακεδ. (Βόιον): Βραχιονιέ' γρουσά'ρου Λέσβ. Γροσά'ρο κερὶ Σηλυβρ. Γρουσά'ρου μαχαίρ' Βόιον. 2) Εἰς τὸν πληθ., ὑπὸ τὸν τύπον γροσά'ρικα ἐννοεῖται εἶδος συμφωνίας, κατὰ τὴν ὁποῖαν παραχωρεῖ τις εἰς ποιμένα, δι' ὠρισμένον χρόνον, ἀριθμὸν προβάτων διατιμωμένων πρὸς ὠρισμένην ἀξίαν. Ὁ ποιμὴν ὑποχρεοῦται νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ χρέος του εἰς τρεῖς ἴσας ἐτησίαις δόσεις, εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ ὀρισθέντος χρόνου — τριῶν ἐτῶν συνήθως — μοιράζεται ἐξ ἡμισείας μετὰ τοῦ ἰδιοκτήτου τὰ ληφθέντα πρόβατα καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν γεννηθέντα θήλας Πελοπν. (Ἀναβρυτ.) — Ἐφημ. Ἑλλην. Γεωργ., ἐνθ' ἄν.

γροσαῖς ὁ, Πελοπν. (Ἡλ. Τριφυλ.) γρουσαῖς. Θάσ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γροσ'ι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -αῖς.

1) Ὁ ἔχων πολλὰ χρήματα, ὁ πλούσιος ἐνθ' ἄν. Συνών. λεφτᾶς, παρὰ λῆς, τὰ λῶρα. 2) Ὁ τοκογλύφος Πελοπν. (Ἡλ. Τριφυλ.)

Ἡ λ. ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γρουσοῦ Θάσ.

γροσένιος ἐπίθ. ἐνιαχ. γροσένος Σύμ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γροσ'ι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ένιος.

Ὁ διαθέτων πολλὰ γρόσια, πλούσιος, παρὰ λῆς, λεφτᾶς ἐνθ' ἄν.: Γροσένο γαβρὸν ἔκαμε δὲ Σεαστουλί (=Σεβαστουλί, ὄν. γυναικός) Σύμ. Συνών. γροσαῖς 1.

γροσέρι τό, ἐνιαχ. γροσέρ' Προπ. (Ἀρτάκ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γροσ'ι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -έρι.

Γροσά'κι, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Πάρ' αὐτὸ τὸ γροσέρ' νὰ πάρ'ς ἀπὸ τ' ἀργαστήρ' μανέστρα Προπ. (Ἀρτάκ.)

γρόσι τό, γρόσιν Κύπρ. γρόσι κοιν. καὶ Καππ. (Ἀνακ.) γρόδι Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κορινθ. Σουθεν. Τρίκκ.) Τσακων. (Χαβουτσ.) γρόσ' Εὐβ. (Στρόπον.) Ἡπ. (Ζαγόρ. Κουκούλ.) Θράκ. (Καλλίπ. Σηλυβρ.) Καππ. (Ἀνακ.) Λέσβ. Μακεδ. (Βογατσ. Ἐράτυρ. Σιάτ.) Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Φθιώτ.) γρόδ' Εὐβ. (Λιχάς) Θεσσ. (Ἀετόλοφ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Πόντ. (Ἀργυρόπ. Κερασ.) γρούσ' Καππ. (Φλογ.) γρούδ' Καππ. (Μισθ.) γροδ' Πόντ. (Ἱμερ. Κρώμν. Χαλδ.) γόσι Σαμοθρ. κρόδι Πόντ. (Οἶν.) κρόδ' Πόντ. (Ἰφ.) κροδ' Πόντ. (Ἰφ. Τραπ.) γουρούσιν Λυκ. (Λιβύσσ.) γρουσί Θράκ. (Σουφλ.) Κύπρ. Πληθ. γρόσια πολλαχ. καὶ Καππ. (Ἀνακ.) γρόδια Ἡπ. (Κόνιτσ. Κωστάν.) Μακεδ. (Βρία) γρόχια Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Κύπρ. γρόδ' Πόντ. (Ἀργυρόπ. Κερασ.) γρόσγια Θράκ. (Αἰν.) γρόσγια Κῶς Ρόδ. γρόστια Κῶς γρόσα πολλαχ. γρόδα Ἡπ. (Μαργαρ. Χιμάρ. Χουλιαρ.) Θεσσ. (Γερακάρ.) Ἱμβρ. Καππ. (Ἀνακ. Δίλ.) Μακεδ. (Βροντ. Ρουμλ. Σιάτ. Σταν.) Πελοπν.

(Παιδεμέν.) Τσακων. (Χαβουτσ.) γροδ' Πόντ. (Ἱμερ. Χαλδ.) γρούσα Καππ. (Μισθ.) γρούδα Καππ. (Ἀνακ. Δίλ. Φλογ.) γροίδε Καππ. (Φάρασ.) γρουσά Κύπρ. κρόδια Πόντ. (Οἶν.) κρόδ' Πόντ. (Τραπ.) κροδ' Πόντ. (Κρώμν. Ἰφ. Τραπ.) γόσα Σαμοθρ.

Τὸ Βυζαντ. γροσ'ι, τὸ ὅπ. ἐκ τοῦ Βενετ. grosso. Ὁ τύπ. γροχ'ια εἰς Βουστρών. (ἔκδ. Κ. Σάθ., Μεσσ. Βιβλ. 2, 458) «ἔδειξέν τους ἓναν κουμνὴν γεμᾶτον γροχ'ια».

Νόμισμα ἀποτελοῦν τὸ ἑκατοστὸν τῆς τουρκικῆς λίρας καὶ ἰσοδυναμοῦν πρὸς τεσσαράκοντα παρᾶδες κοιν. καὶ Καππ. (Ἀνακ. Μισθ. Φλογ.) Πόντ. (Ἀργυρόπ. Ἱμερ. Κερασ. Κρώμν. Οἶν. Ἰφ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. (Χαβουτσ.): Τότε ξεγόρασε με πέντε πονγγία γρόσια Κίμωλ. Ἀφηνένδου πενήδα χιλιάδες γρόσα Κρήτ. Ὡς τὸ 1902 εἶχε εἰκοσιεννιά χιλιάδες γρόσα ὁ πατέρας μου ἀπὸ τὸ τσοπανλίκι Φοῦρν. Τοῦ σακκούλ' ἦταν χεῖλ' μὴ χεῖλ' ἀπὸ μιταλίκια, γρόδα καὶ μιτζίτια (χεῖλ' μὴ χεῖλ' = γεμᾶτο) Μακεδ. (Ρουμλ.) Νά, δυνὸ γρουσά ν' ἄφης δυνὸ λαμπάες Κύπρ. Ἐδάνεισέμ-με ὁ Πανλῆς πέδε χιλιάδες γρόσα Σύμ. Νά γεμώσω τὴν βούρ-καν τζαῖ τοὺς κόρφους μου γρουσά (βούρκα = σάκος) Κύπρ. Τὸ σπορέλαιο πουλιόταν πέντε γρούδα ἡ ὁκᾶ Φλογ. Τὸν συμφωνοῦσαν τὸν δραγάτη οἱ δημογέροντες μετ' τὸν μονχτάρη τόσα γρόσια τὸ χρόνο Ἡπ. (Μέγα Περιστ.) Καλλίτζεσαι ἂ μᾶς νοικιάσης τὸ μαετζάκι σ-σου, ἂ σοῦ γίδω δέκα γρόσα κάθε φεγάρι; (καλλίτζεσαι = δέχεσαι, συμβιβάζεσαι: μαετζάκι = μαγαζάκι) Σύμ. Δινίσκαμ σε-ράντα γρόδα τὸ χρόνο Ἀνακ. Μετ' τὸ ζόρ' βγάλίσκεν τέσσερα πέντε γρούδα Φλογ. Ὅπως μ' δώσ' χίλις χιλιάδες γρόσγια, κείνος θὰ δόνε πάρ' Θράκ. (Αἰν.) Ἐκατὸν γρόδ' εἶχεν καὶ θὰ ἐπέινεν νὰ ἐλέπ' τῇ βασιλοπούλας τὸ νύχ' Ἀργυρόπ. Ἐκαζένεφες πολλὰ κροδ' (ἐκέρδισες πολλὰ γρόσια) Κρώμν. Ἰφ. Τραπ. Ψούρισε μιὰ ὁκᾶ κρασί καὶ τῆς τό δωκε δύο γρόσα Προπ. (Μαργαρ.) Εἰκοδ' γρόδα Χαβουτσ. Σουτζούκια καλὰ ὁχτώ γρόσια τὴν ὁκᾶ Προπ. (Ἀρτάκ.) || Παροιμ. φρ. Τ'ς ἔκαμ τρεῖς 'ς τοῦ γρόσι (τοὺς ἔδωσε πολὺ ξύλον, τοὺς ἔδειρε πολὺ) Σάμ. (Μαραθόκαμπ.)

Τὶ τὸ θέλ' ὁ Τοῦρκος τὸ φλουρί καὶ ὁ χαρμῆς τὸ γρόσι; (ἐπὶ τῶν κακῶς δαιχειριζομένων τὴν περιουσίαν των) Πελοπν. (Πάτρ.) Ἰος. || Παροιμ.: Τὸ στραβὸν εἶπανε, τὸ κερὶν ἡ ὁκᾶ χίλια κροδ' ἐξῆβεν (εἶπαν εἰς τὸν τυφλόν, ἡ ὁκᾶ τὸ κερὶ ἐφθα-σε χίλια γρόσια: ἐπὶ τοῦ μηδόλως ἔχοντος χρεῖαν πράγματός τινος καὶ διὰ τοῦτο ἀδιαφοροῦντος διὰ τὴν ὑπερτίμησιν αὐτοῦ) Πόντ. Ἡ γροῖα τὸ γρόσι τῆς (ἐπὶ τοῦ ἐπιμόνως ἀξιοῦν-τος νὰ λάβῃ ἐλάχιστόν τι ὀφειλόμενον αὐτῷ παρ' ἀνδρός εἰς τὸν ὁποῖον πολλὰς καὶ μεγάλας ὀφείλει χάριτας) Κεφαλλ. Ὡς σὸ γροδ' π' ἔκαμεν 'κ' εἶχεν, καὶ 'ς σὴν παρᾶν π' ἔκα-μεν εἶχεν (αὐτὸς ποὺ ἐκουράσθη διὰ τὸ γρόσι δὲν ἀπέκτησε πλούτον, ἐνῶ αὐτὸς ποὺ ἐκουράσθη διὰ τὸ παρᾶν ἀπέκτη-σε, δηλ. ὁ ἐπιδιώκων νὰ κερδίσῃ πολλὰ δὲν ἀποκτᾶ, ἐνῶ ὁ ἀρκούμενος εἰς τὰ ὀλίγα κερδίζει) Χαλδ. Θέλει τριάντα ἐννέα νὰ τὸ κάμη γρόσι (1 γρόσι = 40 παράδες: εἰρων., ἐπὶ ἡλι-θίων) I. Βενιζέλ., Παροιμ.², 115, 34. || Γνωμ.

Ἔχει γυναικὲς δυὸ γροσῶ, | ἔχει καὶ τρεῖς 'ς τὸ γρόσι, ἔχει καὶ τρεῖς καὶ τέσσερες ὅπου δὲν ἔχουν γνώση || Ἄσμ.

Τάξε ταγάρι τὰ φλουριά, φόρτωμα καὶ τὰ γρόσα Μακεδ. (Βόιον).

Ἀν ἔχης γρόσια, ξόδεψ' τα, φλωριά, χαρτζένεψέ τα, καὶ ἂν ἔχης καὶ ἄλουργον καλὸ, περπάτα πανηγύρια (χαρτζένεψέ = ἐξοδεύω) αὐτόθι.

